

Tárgytematika / Course Description

A szociológia és az oktatásszociológia alapkérdései

AKNB_BHTM012

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Varga Balázs

Félév / Semester: 2021/22/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 1/1/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A szemeszter során, az előadások keretében a hallgatók általános szociológiai és oktatásszociológiai ismereteket szerezzenek, megismerkedjenek korunk fontosabb társadalmi jelenségeivel és problémáival nemzetközi és hazai viszonylatban egyaránt. Ezen kívül betekintést nyerjenek az egyes témakörök elméleti megközelítési lehetőségeibe és kutatási módszereibe. A megszerzett ismeretek birtokában alkalmassá váljanak a gazdasági-társadalmi folyamatok differenciált és rendszerszemléletű értelmezésére, valamint az oktatásban-nevelésben jelentkező problémák felismerésére és kezelésére.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. A szociológia tárgya, funkciói, ágazatai. A szociológia helye a társadalomtudományok rendszerében.
2. A család fogalma, ciklusai és funkciói.
3. A társadalmi szerkezet, rétegződés, egyenlőtlenségek. A magyar társadalom szerkezetének alakulása a két világháború közötti időszaktól napjainkig.
4. Műveltség, iskolai végzettség, oktatási rendszer. Az oktatási rendszer visszasságai Pierre Bourdieu alapján. A magyar oktatási rendszer fejlődése 1945-től napjainkig.
5. A szociológia egyetemes történetének elemzése. A szociológia alapítói a klasszikus korszakban.

6. A klasszikus korszak többi szociológusa. A két világháború közötti szociológusok.
7. A szociológia irányzatai a II. világháború utáni időszakban.
8. A magyar szociológia története.
9. Az életmód fogalma, vizsgálati lehetőségei. A magyar társadalom életmódjának sajátosságai.
10. A város és a falu szociológiai problémái. Urbanizáció Magyarországon a XIX. század második felétől napjainkig.
11. A vallás és vallásosság szociológiai sajátosságai. A vallásosság alakulása Magyarországon a XX. század második felétől napjainkig.
12. Nemzet, nemzeti kisebbség és etnikai csoport. A rasszizmus és antiszemitizmus problematikája.
13. A migráció és az ingázás szociológiai sajátosságai nemzetközi és hazai viszonylatban.
14. A deviáns viselkedés fajtái, kialakulásának okai. A deviáns viselkedés sajátosságai Magyarországon.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás és a vizsgára bocsátás feltétele: órákon való részvétel a TVSZ szerint, valamint egy kb. 20 perc terjedelmű prezentáció megtartása a megbeszélt témából.

A félév folyamán minden nappali tagozatos hallgatónak kiselőadás formájában ismertetnie kell az általa választott szemináriumi témát. (Nem felolvasásról, kiselőadásról van szó!) Az előadó ismerje a téma szakirodalmát, az esetleges vitás kérdéseket.

A kurzus szóbeli vizsgával zárul, melynek sikeres teljesítéséhez az előadások anyagának, valamint a kötelező és ajánlott irodalmak megjelölt részeinek ismerete szükséges.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

KÖTELEZŐ IRODALOM

Andorka Rudolf: Bevezetés a szociológiába. Budapest, Osiris, 2006.

AJÁNLOTT IRODALOM

Alexander, Jeffrey C.: Szociológiaelmélet a II. világháború után. Bp., Balassi – ELTE Szociológiai Intézet, 1996.

Allport, Gordon W.: Az előítélet. Bp., Osiris, 1999.

Angelusz Róbert – Tardos Róbert – Terestyéni Tamás (szerk.): Média, nyilvánosság, közvélemény.

Szöveggyűjtemény. Bp., Gondolat, 2007.

Aronson, Elliot: A társas lény. Bp., Akadémiai, 2014.

Babbie, Earl: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. Bp., Balassi, 2008.

Beck, Ulrich: A kockázat-társadalom - Út egy másik modernitásba. Bp., Századvég, 2003.

Beck, Ulrich – Beck-Gernsheim, Elisabeth: Távszerelem/távszeretet. Életformák a globális korszakban. Szeged, Belvedere Meridionale, 2016.

Boreczki Ágnes: A szimbolikus család. Bp., Osiris, 2005.

Boreczki Ágnes: Cigányokról – másképpen. Bp., Gondolat, 2009.

Bourdieu, Pierre: A társadalmi egyenlőtlenségek újatermelődése. Bp., General Press, 2008.

Bourdieu, Pierre: Férfiuralom. Bp., Napvilág, 2000.

Cseh-Szombathy László: A házastársi konfliktusok szociológiája. Bp., Gondolat, 1985.

Diósi Ágnes: Szentől szemben a magyarországi cigánysággal. Bp., Pont, 2002.

Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig. Bp., Új Mandátum, 2000.

Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): Szociológiai irányzatok a XX. században. Bp., Új Mandátum, 2000.

Ferge Zsuzsa: Elszabaduló egyenlőtlenségek. Bp., Hilscher Rezső Alapítvány, 2000.

Ferge Zsuzsa: Társadalmi áramlatok és egyéni szerepek. Adalékok a rendszerstruktúra és a társadalmi struktúra átalakulásának dinamikájához. Bp., Napvilág, 2010.

Gábor Kálmán – Jancsák Csaba (szerk.): Ifjúságszociológia. Szemelvények. Szeged, Belvedere Meridionale, 2006.

Giddens, Anthony: Szociológia. Bp., Osiris, 2008.

Giddens, Anthony – Diamond, Patrick – Andersson, Magdalena: Írások az egyenlőtlenségről, az egyenlőségről – és az új egyenlőtlenségről. Bp., Napvilág, 2006.

Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Bp., Osiris, 2001.

Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona: Cigány gyerekek az általános iskolában. Bp., Oktatókutató Intézet – Új Mandátum, 2002.

Kolosi Tamás: A terhes babapiskóta. Bp., Osiris, 2000.

Konrád György – Szelényi Iván: Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz. Bp., Gondolat,

1989.

Kopp Mária – Kovács Mónika Erika (szerk.): A magyar népesség életminősége az ezredfordulón. Bp., Semmelweis, 2006.

Kovács Imre (szerk.): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon. Bp., Argumentum – MTA TK, 2012.

Lengyel György: A magyar gazdasági elit társadalmi összetétele a huszadik század végén. Bp., Akadémiai, 2007.

Lengyel György – Szántó Zoltán (szerk.): Gazdaságpszichológia. Szöveggyűjtemény. Bp., Aula, 2006.

Losonczy Ágnes: Az ember ideje. Esszék az időről. Bp., Holnap, 2009.

Mészáros József – Harcsa István (szerk.): Helyzetkép a népesség egészségi állapotáról.

Andorka-konferencia. Bp., Barankovics István Alapítvány - Gondolat, 2011.

Pongrácz Tiborné (szerk.): A családi értékek és a demográfiai magatartás változásai. Bp.,

KSH Népeségtudományi Kutató Intézet, 2011.

Rácz József: Devianciák. Szabálykövet(él)ők és bajkeverők. Bevezetés a deviancia szociológiájába. Bp., Új Mandátum, 2001.

Rácz József: Leszakadók. A társadalmi kirekesztődés folyamata. Bp., L'Harmattan –

Nemzeti Drogmegelőzési Intézet, 2007.

Rosta Andrea: A deviáns viselkedés szociológiája. Bp., Loisir, 2007.

Skrabski Árpád – Kopp Mária: A boldogságkeresés útjai és útvesztői a párkapcsolatokban.

Bp., Szent István Társulat, 2010.

Somlai Péter: Család 2.0. Együttélési formák a polgári családtól a jelenkorig. Bp., Napvilág,

2013.

Somlai Péter: Új ifjúság. Szociológiai tanulmányok a posztadoleszcensekről. Bp., Napvilág,

2007.

Spéder Zsolt: A család vonzásában. Tanulmányok Pongrácz Tiborné tiszteletére. Bp., KSH,

2014.

Szalai Erzsébet: Koordinátákon kívül. Fiatal felnőttek a mai Magyarországon. Bp.,

Új Mandátum, 2011.

Tomka Miklós: Vallás és társadalom Magyarországon. Tanulmányok. Bp. Piliscsaba,

PPKE BTK Szociológiai Intézet – Losir, 2006.

Utasi Ágnes: Éltető kapcsolatok. A kapcsolatok hatása a szubjektív életminőségre. Bp.,

Új Mandátum, 2008.

Utasi Ágnes: Feláldozott kapcsolatok. A magyar szingli. Bp., MTA Politikai Tudományok

Intézete, 2005.

Dr. Varga Balázs

egyetemi docens